

1. ชื่อเรื่อง/กิจกรรม ส่งเสริมสตรีไทยตรวจเต้านมด้วยตนเอง ผ่าน Platform BSE
2. ผู้รับผิดชอบงาน : กลุ่มวัยทำงาน ศูนย์อนามัยที่ 6
3. สถานการณ์ปัญหา

Platform BSE ได้ถูกพัฒนา BSE App ขึ้น โดยมูลนิธิธัญรักษ์ ฯ ร่วมกับกรมอนามัย เพื่อให้สตรีไทยทำการ Scan เพื่อทำการตรวจเต้านมด้วยตนเอง โดย Web Application ดังกล่าวได้เตรียมวิดีโอ การตรวจเต้านมด้วยตนเอง และคู่มือการตรวจเต้านมด้วยตนเองให้อ่านประกอบ การตรวจเต้านมตนเอง หรือ Brest Self Examination หรือเรียกชื่อย่อว่า BSE นั้นโดยนิยาม คือ การทำความเข้าใจกับเต้านมตนเองว่าปกติเป็นอย่างไร โดยกระทำอย่างสม่ำเสมอ (เดือนละครั้ง) เมื่อพบว่าแตกต่างจากปกติที่เคยตรวจ ให้ไปพบเจ้าหน้าที่สาธารณสุขใกล้บ้าน (รพ.สต. หรือ รพช.) โดยไม่ชักช้า ซึ่งการตรวจเต้านมตนเอง ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนใหญ่ คือ การดูเต้านมที่กระจก และการคลำ โดยได้นำรูปมาประกอบว่า ถ้าเห็นก้อนที่เต้านม เต้านมถูกดึงรั้ง เห็นรอยบวมเหมือนลักยิ้มที่เต้านม สีของผิวหนังบริเวณเต้านมเปลี่ยนแปลงไป พบก้อนที่รักแร้ ส่วนการคลำ ไม่สามารถมีรูปประกอบได้ เนื่องจากต้องสัมผัสด้วย 3 นิ้ว 3 สัมผัสของตัวเอง ว่าพบก้อนที่เต้านมหรือที่รักแร้หรือไม่ เมื่อปีปีที่ห้วงมในรายที่ไม่ได้เห็นมบุตร มีเลือดหรือของเหลวออกจากห้วงมหรือไม่ โดยมีทั้งหมด 10 รายการ ถ้าไม่พบปกติทั้ง 10 รายการก็จะรายงานว่าปกติ พร้อมแนะนำว่าอย่าลืมตรวจในเดือนหน้า ถ้ามีรายการใดรายการหนึ่งผิดปกติ ก็จะรายงานว่าผิดปกติ พร้อมระบุว่าผิดปกติที่รายการใด พร้อมแนะนำให้ไปพบเจ้าหน้าที่สาธารณสุขใกล้บ้านภายใน 1 อาทิตย์ เพื่อตรวจยืนยัน โดย platform จะทำการบันทึกวันที่ที่ตรวจ ผลการตรวจ และถ้าผิดปกติ รายการใดที่ผิดปกติ ซึ่งการใช้งานจะเป็นรูปแบบ Scan QR code ก็สามารถเข้าสู่ตัว Web Application ได้ และได้มีการนำมาใช้ในพื้นที่นำร่องในปี 2563 กระจายในแต่ละเขตสุขภาพ ซึ่งในเขตสุขภาพที่ 6 ได้มีการดำเนินงานในพื้นที่อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี โดยมีเป้าหมาย 3% ของจำนวนสตรีอายุ 30-70 ปีในอำเภอ

ในปีงบประมาณ 2564 จากจำนวนสตรีที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 4.7 ล้านคน สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย ได้กำหนดเป้าหมายในการใช้ BSE Application 5% ของยอดลงทะเบียนทั้งหมด โดยเขตสุขภาพที่ 6 ได้มีการลงทะเบียนจำนวน 119,418 คน เป้าหมาย 5% ของการลงทะเบียน คือ 5,971 คน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 เป้าหมายการใช้งาน BSE Application 5% แยกรายเขตสุขภาพ

เขต	ยอดลงทะเบียน	เป้าหมาย 5% ใช้ App BSE
เขต 1	1,099,548	54,977
เขต 2	174,915	8,746
เขต 3	353,974	17,699
เขต 4	170,403	8,520
เขต 5	928,345	46,417
เขต 6	119,418	5,971
เขต 7	273,569	13,678
เขต 8	478,024	23,901
เขต 9	622,413	31,121
เขต 10	121,841	6,092
เขต 11	315,321	15,766
เขต 12	50,785	2,539
รวม	4,708,556	235,428

จากเป้าหมายการลงทะเบียน เขตสุขภาพที่ 6 คือ 5,971 ราย จึงได้มีการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานแล้วเป้าหมายการดำเนินงานให้แก่เครือข่าย โดยจะดำเนินงานในอำเภอนำร่อง อย่างน้อยจังหวัดละ 1 อำเภอ ซึ่งมอบให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเลือกพื้นที่ดำเนินงานตามความพร้อม ซึ่งมี 2 จังหวัดได้ดำเนินงานทุกอำเภอ คือ จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดที่ดำเนินงาน 2 อำเภอ คือ จังหวัดระยอง และจังหวัดสระแก้ว และจังหวัดที่ดำเนินงาน 1 อำเภอ คือ จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด และจังหวัดฉะเชิงเทรา (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 เป้าหมายการใช้งาน BSE Application ของอำเภอนำร่องแต่ละจังหวัดในเขตสุขภาพที่ 6

จังหวัด	อำเภอนำร่อง	เป้าหมาย BSE App 3% ของอำเภอนำร่อง
สมุทรปราการ	พระสมุทรเจดีย์	987
ชลบุรี	เกาะจันทร์	227
ระยอง	วังจันทร์ (171) / เขาชะเมา (158)	329
จันทบุรี	ทุกอำเภอ	3,812
ตราด	บ่อไร่	172
ฉะเชิงเทรา	เมือง	1,049
ปราจีนบุรี	ทุกอำเภอ	3,628
สระแก้ว	เมือง (699) / วังน้ำเย็น (439)	1,138
รวม		11,343

4. วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้สตรีไทยมีพฤติกรรมการตรวจเต้านมตนเองที่ถูกต้องและสม่ำเสมอ
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพแกนนำการตรวจคัดกรองเต้านมด้วยตนเองและขยายพื้นที่ดำเนินงานโครงการสืบสานพระราชปณิธานสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
3. เพื่อเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงความรู้และบริการในการตรวจเต้านมด้วยตนเอง

5. ผลการดำเนินงาน

ศูนย์อนามัยที่ 6 ได้มีการขยายพื้นที่ดำเนินงานโครงการสืบสานพระราชปณิธานสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เดิมจาก 3 จังหวัด คือ จันทบุรี ชลบุรี และระยอง เป็น 8 จังหวัดในเขตสุขภาพที่ 6 ได้ชี้แจงแผนการดำเนินงานการตรวจเต้านมด้วยตนเอง ผ่าน Platform BSE และวิธีการใช้งาน BSE Application ให้แก่เครือข่ายสำนักงานสาธารณสุขทั้ง 8 จังหวัด ซึ่งเขตสุขภาพที่ 6 จำนวนผู้ลงทะเบียนในโครงการสืบสานพระราชปณิธานสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทั้งหมด 119,418 คน มีเป้าหมายการใช้ App BSE 5,971 คน และมีผลการดำเนินงานจำนวนคนที่ทำรายการผ่าน BSE Application เขตสุขภาพที่ 6 ทั้งหมด 7,249 คิดเป็นร้อยละ 121.40 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ผลการดำเนินงานจำนวนคนที่ทำรายการผ่าน BSE Application เขตสุขภาพที่ 6

เขต	ยอดลงทะเบียน	เป้าหมาย 5% ใช้ App BSE	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
เขต 6	119,418	5,971	7,249	121.40

ที่มา : BSE Application วันที่ 6 สิงหาคม 2564

พิจารณา ผลการดำเนินงานจำนวนคนที่ทำรายการผ่าน BSE Application รายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนคนที่ทำรายการผ่าน BSE Application มากที่สุด คือ จังหวัดสระแก้ว 1,752 คน รองลงมาคือ จังหวัดจันทบุรี 1,611 คน และจังหวัดฉะเชิงเทรา 1,437 คน

ตารางที่ 4 ผลการดำเนินงานจำนวนคนที่ทำรายการผ่าน BSE Application รายจังหวัด

จังหวัด	อำเภอ/นาร่อง	เป้าหมาย BSE App 3% ของอำเภอ/นาร่อง	ผลการดำเนินงาน BSE Application	ร้อยละ
สมุทรปราการ	พระสมุทรเจดีย์	987	663	67.17
ชลบุรี	เกาะจันทร์	227	480	211.72
ระยอง	วังจันทร์/เขาชะเมา	329	627	190.58
จันทบุรี	ทุกอำเภอ	3,812	1,611	42.26
ตราด	บ่อไร่	172	81	47.03
ฉะเชิงเทรา	เมือง	1,049	1,437	136.93
ปราจีนบุรี	ทุกอำเภอ	3,628	598	16.48
สระแก้ว	เมือง/วังน้ำเย็น	1,138	1,752	153.95
รวม		11,343	7,249	63.91

ที่มา : BSE Application วันที่ 6 สิงหาคม 2564

6. สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ปัญหา อุปสรรค

- เดิมพื้นที่ที่มีการตรวจคัดกรองมะเร็งเต้านมในสตรีอายุ 30-70 ปี โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและมีการตรวจด้วยตนเองเป็นงานประจำอยู่แล้ว และเมื่อตรวจเสร็จจะต้องมีการบันทึกข้อมูลลงใน Hos_xp หรือโปรแกรมอื่นๆแล้วแต่พื้นที่ ซึ่งเมื่อมีการประชาสัมพันธ์การตรวจเต้านมด้วยตนเองผ่าน BSE Application ทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความกังวลในเรื่องการการทำงานที่ซ้ำซ้อนหรือเพิ่มภาระงาน เนื่องจากการบันทึกผลใน Web BSE Application ยังไม่สามารถเชื่อมโยงหรือลิงก์กับฐานข้อมูลของการบันทึกข้อมูลการตรวจคัดกรองมะเร็งเต้านมของกระทรวงได้

- การใช้งาน Web BSE Application มีข้อจำกัดในกลุ่มผู้สูงอายุและสตรีที่ไม่มีสมาร์ตโฟน ไม่สามารถเข้าใช้งานได้

- การเข้าใช้งาน Web BSE Application ค่อนข้างยาก เนื่องจากเป็น website ไม่มีตัว Application ทำให้การเข้าใช้งานในครั้งต่อไปทำได้ยาก เพราะต้องเข้าใช้งานผ่าน QR Code หรือลิงค์ website และต้องใช้ Username, Password ในการ Login ทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะ

- ทำความเข้าใจในเรื่องการลงข้อมูลการตรวจมะเร็งเต้านมด้วยตนเองของประชาชน และประชาชนเป็นผู้ลงข้อมูลการตรวจเอง ไม่ได้เป็นการเพิ่มภาระงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ เพียงแต่ต้องติดตามข้อมูลในรายที่ตรวจแล้วพบความผิดปกติของเต้านมมาตรวจซ้ำ

- มีการประชาสัมพันธ์การเข้าใช้งาน Web BSE Application ผ่านทางไลน์ “ก้าวทำใจ” ในเมนู “รอบรู้แลงแต่่มสุขภาพ” เพื่อการเข้าถึงที่สะดวกและง่ายขึ้น

- ส่วนกลางควรมีการปรับปรุงแบบ Web BSE Application ให้สามารถเข้าใช้งานได้ง่ายและสะดวก